

Més enllà de la València oficial amb el seu maquillatge, s'amaga una ciutat potser més lletja, més sòrdida, però no menys real. És la València que trobarem si fem una ullada darrere la màscara. I això és, justament, el que ha fet Rafael Solaz a la seua obra titulada, de manera suggeridora, 'La Valencia prohibida' (Editorial Pentagraf).

València darrere la màscara

El barri de Valluters (a dalt) ha estat un dels centres neuràlgics de la prostitució a València. Durant les primeres dècades del segle XX, Russafa ofería diversos espectacles "picants".

Com es concep un llibre com *La Valencia prohibida*? Segons l'autor, és una idea que cobra forma a mesura que hom aprofundeix en la lectura de la història de la ciutat i s'adona que falta una part, que no pot ser ignorada perquè implica un sector de la societat major del que es pensa. La història de València serà parcial fins que no es faça ressò d'aquells altres relats, els marginals, els que es conten a cau d'orella i que, en no trobar ningú amb valor suficient per plasmar-los en

paper, es perden o passen a formar part d'una memòria oral que, amb el pas dels segles, es confon amb la llegenda urbana. En aquest sentit, Rafael Solaz ha obert amb *La Valencia prohibida* una porta que convé no tancar i que permet al lector endinsar-se en un univers que potser sembla a milers d'anys llum però que, en realitat, es troba en tombar el cantó.

Sexe sota vigilància. Diu Jesús Huguet en el pròleg que València ha

estat famosa per haver-se rendit, sense gaires condicions i pocs escrúpols, a les promeses de la vida llicenciosa. València era, i és, terra de pecat perquè s'afecionà aviat a la pràctica indiscriminada del sexe. I això, ara com abans, en el context d'una societat que reprimeix els instints i es deixa dominar per la hipocresia característica del conservadorisme moral, no es pot pregonar als quatre vents. Ara bé, remarca Solaz incisivament que qui més critica les conductes considerades des-

viades, com la prostitució, és qui més sovint hi incorre. Per aquest motiu, encara que sota vigilància, el sexe il·lícit ha existit i existeix. I, per descomptat, existirà mentre quede gent que l'utilitze per alleujar la seua solitud o concedir-se un caprici, mentre quede gent que l'adopti com a manera de subsistència o com a ajut per a una economia més folgada.

Del segle XIV al XVII, hi hagué a València un bordell amb la pròpia muralla dintre de les muralles. Familiarment, a aquesta "pobla de les fembres pecadrius", li deien "partit" o "bordell", i s'organitzava seguint uns furs i una normativa sobre higiene pública molt precisa. Hi havia una policia que s'encarregava de la vigilància i protecció del districte. Les prostitutes eren conegudes com "dones de cadireta" perquè s'apostaven a les portes de les cases amb el ventall a l'estiu i el braçer a l'hivern a l'espera de clients. Sortien de vesprada i seien sota l'halo del seu cresol. El mur del bordell marcava la frontera d'aquest reduït món, un món d'alcajotes i de vigilants, d'hostalers i d'amants efímers.

Del bordell als nostres dies, passant pels cabarets i els teatres de *varietés*, els banys públics, els prostíbuls en fondes decadents i els clubs de luxe; les cartilles d'urbanitat i moralitat, així com els intents de regulació més moderns; la prostitució femenina, la masculina i la materialització d'altres formes de sexualitat; els vestits prohibits, els preservatius, les campanyes contra la sífilis, les revistes pornogràfiques i les novel·letes eròtiques..., l'autor fa tot un repàs extens, ple de curiositats, d'anècdotes, de records que dibuixen el perfil ocult, però alhora recognoscible, de la ciutat de València, tal com fou i tal com és.

La València prohibida. La València prohibida és el primer llibre de l'editorial Pentagraf. Va ser escollit entre altres cinc o sis obres per la qualitat del seu text i l'excentricitat, positivament parlant, del tema tractat. Els responsables de Pentagraf han posat molta cura en l'edició, conscients que seria la seua targeta de presentació. El llibre s'ha imprès mitjançant un procés innovador, definit per l'absència de trama. Si mirem qualsevol de les imatges a tra-

Bellezas de

Ruza fa

en la obra

del año

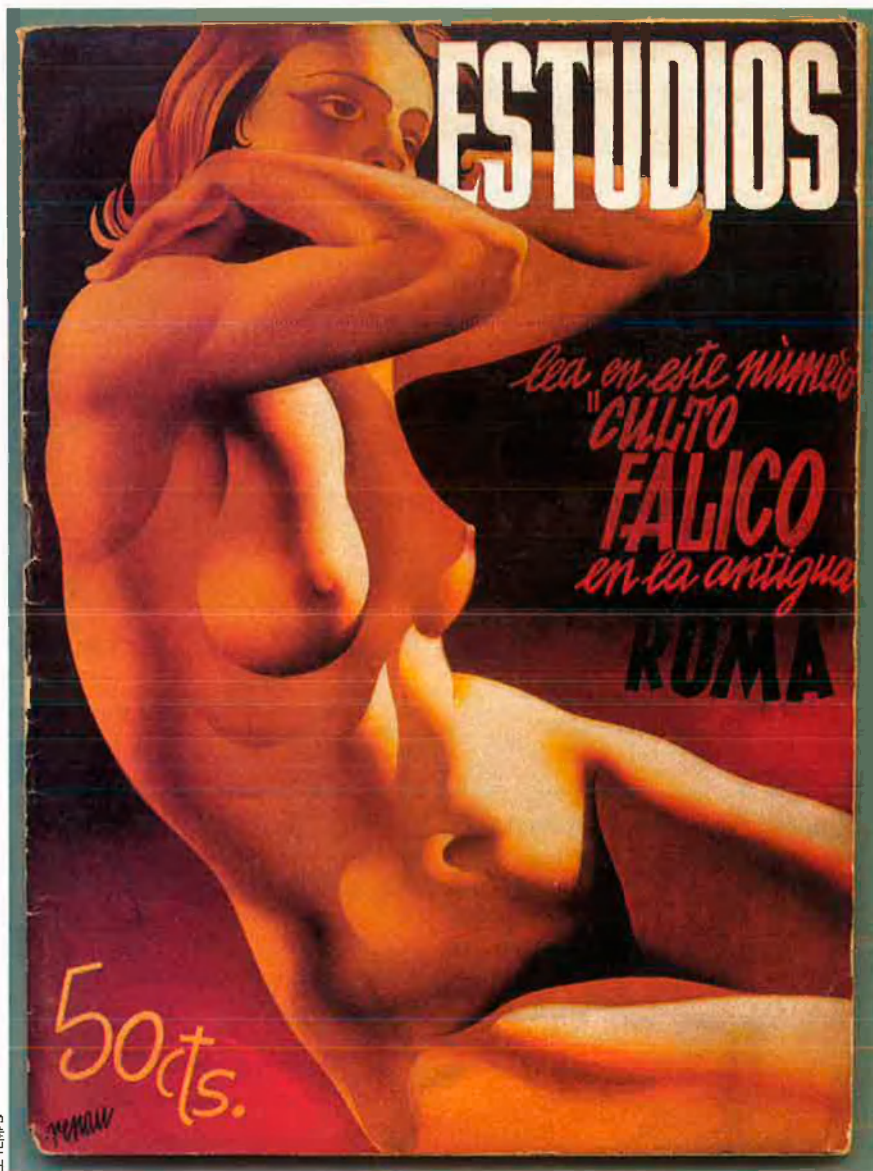

"LAS FALDAS"

EL TEMPS

De professió, bibliòfil

Em rep al seu habitatge de recent estrena. Fa sols quinze dies que s'hi mudà, a aquest pis situat al barri d'Orriols. La seua dona ha eixit a treballar; és professora de línia (en valencià, s'entén) en un institut pròxim. Ell s'ha aïllat ben enjorn. El seu dia comença quan els primers raigs de sol esgarren el cel nocturn. Es gita prompte i s'alça prompte: ja fa temps que assolí aquest ritme de treball i li funciona. Per les àmplies finestres del pis, entra a borbollons la llum diàfana dels assolats dies que brinda la primavera. No queda cap rastre de la mudança, exceptuant les caixes de cartó farcides de llibres que encara no han trobat acomodament. 8.000 volums no són pocs i, a més, cal tractar-los amb delicadesa perquè no van ser enquadrats ahir. Un dels seus petits tresors és un original de la història de Cullera sortida de la ploma d'Andrés Piles. Queda clar, doncs, que per damunt d'escriptor i pintor, és bibliòfil, encara que per lliurar-se a aquesta passió ha hagut de recórrer un camí molt llarg. Nasqué al barri del Carme ara fa 55 anys i als seus carrers va passar tota la seua infantesa. Diu del seu barri que, lluny del que pensava la gent, no era conflictiu, sinó simplement obrer. Afirma que era com un petit poble dins la ciutat, i això li permetia una llibertat enorme. Com que procedia d'una família humil, aviat es veié abocat al món laboral. Comptava catorze anys. Hauria d'esperar-ne uns quants més i treballar molt abans d'emancipar-se i dedicar-se a allò que realment li agradava, però ho aconseguí gràcies a una voluntat autodidàctica que sembla impossible doblegar. Els temes de societat són els que més li preocupen, i així ho demostren els llibres que ha publicat des del 2000 fins a la data, com *Pulverizadores Feno. Historia de una empresa centenaria valenciana*; *Guía de las guías de Valencia*; *Elogios al buen cagar* (signat sota el pseudònim de Maruja Aldés); o *Valencia, ciudad de postal* (a punt de veure la llum). En l'actualitat prepara un nou projecte: *La Valencia canalla*, sobre la delinqüència popular, la dels tafurs, els carteristes i les apostes il·legals. En el títol s'entreveu que és un complement a *La Valencia prohibida*; ell no ho nega. Amb la ingent quantitat de material aplegat hauria pogut confeccionar una enciclopèdia, però ni era la seua intenció ni el resultat hauria estat tan atractiu. Per cert, el nostre protagonista ocult és Rafael Solaz Albert, encara que la inusitada repercussió mediàtica del seu llibre l'haja tornat, de cop i volta, perfectament visible.

EL TEMPS

València ha estat famosa per haver-se rendit, sense gaires condicions i pocs escrúpols, a les promeses de la vida llicenciosa

vés d'una lupa, ens adonarem que la seua composició no es basa en la unitat mínima habitual, el punt de trama. Això, evidentment, és més costós, però el resultat paga la pena. El llibre és un prodigi visual. Es presenta a dues tints: el cos del text principal, en negre, i les cobles, poemes, fragments d'obres, etc., en blau. Les notes s'introdueixen al marge i les lletres capitals estan deliciosament il·lustrades amb dibuixos pornogràfics. Els documents gràfics, a tot color, tenen una resolució de gran qualitat.

Elegància en la forma i també en el fons, no sols en la redacció, sinó també en la tria i jerarquització del material. No obstant això, Solaz ha comptat amb col·laboradors com Toni Mestre, amb el qual mantingué un intercanvi d'informació fluït i qui també ha aportat imatges, documents escrits i esbossos de memòria oral; o Jean-Louis Guereña, catedràtic de la Universitat de Tours (França) i una de

La pornografia arriba al convent

Signat per una musa levantina misteriosa, la mort de Fray Pascual és un fulletó d'unes disset pàgines. Fou imprès i publicat a la mateixa ciutat de València cap al 1915 de manera clandestina. Està escrit en un llenguatge desinhibit, sovint obscè i recorda l'estil fresc i sense embuts que desplegava Bernat i Baldoví. Solaz explica que l'exemplar que té al seu poder és, molt probablement, un dels pocs que han sobreviscut fins als nostres dies i ho ha fet en unes condicions deplorables. "És la València oculta de preguerra, una bona mostra del lliure pensament de l'època. Aquesta literatura eròtica és difícil de trobar perquè passarem una guerra i, com que eren llibres comprometedors conceptuats com a 'literatura roja', la gent els destruïa." L'autor comenta també que seria desitjable que alguna editorial s'animara a recuperar aquesta peça teatral. Ell en reproduïx un fragment a *La Valencia prohibida*.

Al principi del llibret, en un únic acte, s'explica que l'acció transcorre en un convent, al voltant d'una tauleta amb una capsula de condons i dues cadires; els personatges, dues monges, una novícia, el prior i, evidentment, Fray Pascual.

Aquestes són algunes de les perles que l'autor anònim posa en les seues boques irreverents:

FRAY PASCUAL: Pues ya qu'asó em desespera/ i el pardal me s'ha empinat./ he d'acomplir lo acordat/ de tirarme a la primera./ Con que poses en postura/ i fiques asó en lo pap (trau el pardal).

SOR FILOMENA: ¡Ay hermano, que no cap!

FRAY PASCUAL: Ya vorá en quina finura./ ficantli un pòc de saliva/ a la punta de la faba./ als meus apretóns se clava/ i cap a dins ell s'aviva.

Història d'un carrer

Rafael Solaz, fill, és llibreter. S'ha nodrit de la passió que el seu progenitor ha mostrat sempre pels llibres i documents impresos de tot tipus. Per això no és estrany que acabara establint una llibreria al carrer de Sant Ferran, entre la Llotja i la plaça de l'Ajuntament, al costat de l'emblemàtic edifici d'El Segle que, d'ací a poc, esdevindrà seu d'Acció Cultural del País Valencià i centre cívic i cultural d'obligada referència per a la ciutat. Per a l'ocasió, Rafael Solaz, pare, vol ampliar la seua obra sobre el carrer, que, de moment, no passa de ser un fullet molt prim i bellament il·luminat que es distribueix únicament a la llibreria del fill. La idea és realitzar un estudi més complet i elaborat. A més, la investigació s'ampliaria fins abastar un perímetre una mica major; així, tractarà d'esbrinar també la història, les anècdotes, els personatges que poblaren les rodalies d'aquest carrer pres com a punt de partida i alhora com a estació d'arribada.

les màximes autoritats pel que fa a estudis sobre la sexualitat en l'estat espanyol. A banda de tota la bibliografia, l'autor ha enriquit el text amb la sensació de vida real, tangible, que concedeixen les històries personals. Entrevistes amb amos de locals on s'exerceix la prostitució, amb jubilats tant de dins com de fora de la professió, amb les mateixes prostitutes, etc. han estat les fonts de primera mà amb les quals ha dotat de consistència les seues línies.

Únicament un petit detall queda pendent. Solaz és conscient que escriure en valencià és més que un handicap per a ell; tanmateix, la seua il·lusió seria veure totes les seues obres traduïdes al valencià, que és la seua llengua materna i eina d'expressió quotidiana. És un desig que ha estat pronunciat en veu alta. Que s'acompleisca, dependrà d'altres genis en altres llànies.

Cristina Simón

Confidencial

Xavier Vinader

Records i càlculs

Trenta anys de la caiguda de Saigon i del final de la guerra del Vietnam. Quasi res. Abans de marxar d'aquell país, amb la cua entre cames, els soldats nord-americans van repatriar 53.000 dels seus companys dins de bosses de plàstic negre. Un tip de fer funerals militars per acabar, col·lectivament, oblidant les lliçons d'aquella derrota. I, encara pitjor, per tornar, anys més tard, a enfangar-se fins al coll en una nova guerra evitable, a l'Iraq, on difícilment en sortiran ben parats.

EFE

El record del Vietnam, trenta anys després, encara divideix la societat americana. L'última campanya presidencial, l'any 2004, va estar plena de referències a aquell conflicte mal paït. L'història de John Kerry –soldat ferit, decorat i passat a les files de l'oposició– i el de George Bush –que va evitar anar a la guerra apuntant-se a la Guàrdia Nacional– van alimentar la polèmica. A partir del Vietnam, el descrèdit entorn de les operacions militars a l'estranger va ser llarg –Granada, Panamà, Beirut...– i no va començar a canviar fins al final de la primera guerra del Golf, una victòria quasi sense pèrdues nord-americanes.

Però si Bush pare es felicitava d'haver guarit la "síndrome Vietnam", la segona campanya del Golf, engegada per George Bush fill, ha tret de nou els dimonis de l'armari. Encara que els dos conflictes no són similars ni de bon tros. Ara, els soldats que moren a l'Iraq són tots voluntaris, perquè el reclutament forçat es va acabar el 1973. Al Vietnam, en el moment més fort dels combats, entre 1968 i 1969, morien 3.000 marines per mes. A l'Iraq, de moment, les baixes són menys nombroses, i l'administració, a més, ha pogut amagar les imatges de taüts i ferits. Els estratèges ja han calculat, doncs, que caldrien setanta-tres anys de presència a l'Iraq perquè les forces ianquis tinguessin el mateix nivell de desgast que al Vietnam. No cal patir, poden aguantar un xic més.